

Zbigniew Długosz, Szymon Biały
Uniwersytet Pedagogiczny
im. Komisji Edukacji Narodowej
w Krakowie

Studia w zakresie turystyki na tle szkolnictwa wyższego w kraju

Od pewnego czasu coraz głośniej wyrażana jest opinia, że w związku z rysującym się spadkiem liczebności roczników niżowych przełomu lat 80. i 90. ubiegłego stulecia, spadać będzie liczba chętnych na studia, co zresztą w skali globalnej uwidacznia się od 2005 r. i co już odczuło wiele uczelni. Zmniejszająca się liczba kandydatów na poszczególne kierunki studiów w wielu uczelniach wynika jednak nie tylko z faktu spadku liczebności poszczególnych roczników, ale przede wszystkim z tego, że w ostatnich dwóch dekadach przełomu wieków zwielokrotniła się liczba tego typu placówek niepublicznych (tab. 1), otwierając szerokie, ale odpłatne, możliwości studiowania. Sprawcą tego stanu rzeczy jest zwiększający się popyt na odpowiednie wykształcenie, które w powszechnym mniemaniu ma nobilitować głównie młodych ludzi w hierarchii społecznej. Dziś często nie chodzi już tylko o zaspokojenie własnych zainteresowań, ale – ze względów ambicjonalnych – o fakt ukończenia studiów.

Stąd na publicznych uczelniach ograniczony limit miejsc (zgodnie z wytycznymi komisji akredytacyjnej liczba studentów mierzona jest potencjałem kadry dydaktycznej) zmusił wielu chętnych do studiowania odpłatnego i szukania szansy na uczelniach niepaństwowych, szczególnie na zmieniających się w czasie tzw. modnych kierunkach, gdzie część kadry z placówek państwowych znajduje dodatkowe zatrudnienie.

W roku akademickim 2009/2010 we wszystkich uczelniach w kraju studiowało ponad 1,9 mln studentów. Uczelni prowadzących studia na różnych poziomach kształcenia (nie licząc kolegów nauczycielskich i języków obcych, niemających statusu uczelni wyższych i nieposiadających uprawnień do nadawania tytułów zawodowych oraz będących w likwidacji) było wówczas 456, z czego 131 państwowych, a 325 niepublicznych. Dodatkowo funkcjonowało 218 punktów filialnych (oddziały, wydziały, instytuty, ośrodki lub inne tego typu placówki zamiejscowe, nie licząc poza granicą w Wilnie – Filii Uniwersytetu w Białymstoku oraz we Lwowie – Wydziału Zamiejscowego Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie), w tym 125 państwowych i 93 prywatnych.

Na podstawie *Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym*, spośród 131 uczelni państwowych 41 posiadało status uniwersytetu, z tego 18 były to uczelnie humanistyczne (w tym kościelne: Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Kardynała S. Wyszyńskiego), 23 funkcjonowały jako tzw. uniwersytety przymiotnikowe (cztery ekonomiczne, siedem rolniczych, jeden muzyczny, jeden sztuk pięknych, dwa pedagogiczne, osiem medycznych), 35 posiadało status akademii (trzy humanistyczne, jedna ekonomiczna, trzy techniczne, dwie medyczne, trzy wojskowe, jedna teatralna, siedem muzycznych, siedem sztuk pięknych, sześć wychowania fizycznego, dwie morskie), pozostałe zaś to politechniki, uczelnie resortowe (Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych, Administracji Publicznej) i państwowe wyższe szkoły zawodowe.

Tab. 1. Liczba uczelni i liczba studentów w Polsce

Rok*	Uczelnie			Studenci (w tys.)		
	razem	publiczne**	niepubliczne***	razem	publiczne**	niepubliczne***
1990	112	–	–	404	–	–
1991	117	–	–	428	–	–
1992	124	106	18	512	496	16
1993	140	104	36	613	584	29
1994	160	104	56	678	628	50
1996	179	99	80	894	795	89
1997	213	99	114	1071	928	143
1998	242	96	146	1318	1091	227
1999	266	108	158	1323	1002	321
2000	288	114	174	1432	1013	419
2001	310	115	195	1585	1113	472
2002	344	123	221	1718	1209	509
2003	377	125	252	1800	1271	529
2004	400	126	274	1858	1313	546
2005	427	126	301	1926	1344	552
2006	445	130	315	1954	1333	591
2007	449	130	319	1941	1301	640
2008	455	131	324	1937	1277	632
2009	456	131	325	1928	1268	632

*rok podjęcia studiów, **łącznie ze szkołami resortu obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji, ***wraz z uczelniami wyznaniowymi

Źródło: roczniki statystyczne GUS.

Uczelnie wyższe i ich filie ulokowane są w 190 miejscowościach, przy czym publiczne w 109 ośrodkach, natomiast niepubliczne – w 146. Po wnikliwej analizie okazało się, że tylko w 38 miejscowościach, gdzie funkcjonują uczelnie państwowe bądź ich filie, nie było uczelni prywatnych, natomiast w 74 miejscowościach, gdzie ulokowały się wyższe szkoły niepubliczne, nie było uczelni państwowych. W przestrzennym rozkładzie uczelni (tab. 2) można zaobserwować dużą dysproporcję zarówno ich liczby, jak i ośrodków w poszczególnych regionach kraju. Najwięcej państwowych uczelni i ich filii zlokalizowanych jest w województwie mazowieckim, o ponad połowę mniej w śląskim, dolnośląskim, wielkopolskim i małopolskim, natomiast najmniej w opolskim i lubuskim.

Tab. 2. Rozmieszczenie uczelni w Polsce

Województwo	Ogółem			Uczelnie publiczne			Uczelnie niepubliczne		
	ośrodków*	uczelni	fili	ośrodków	uczelni	fili	ośrodków	uczelni	fili
dolnośląskie	14	41	20	9	13	12	9	28	8
kujawsko- -pomorskie	7	20	23	5	5	7	7	15	6
lubelskie	13	21	12	7	8	7	8	13	5
lubuskie	6	8	8	5	3	8	4	5	–
łódzkie	9	29	10	6	7	6	7	22	4
małopolskie	11	35	14	8	14	10	9	21	4
mazowieckie	25	108	23	7	19	10	23	89	13
opolskie	3	6	2	2	4	–	2	2	2
podkarpackie	18	17	14	10	7	6	12	10	8
podlaskie	7	18	7	4	5	5	5	13	2
pomorskie	9	29	11	5	9	4	10	20	7
śląskie	22	44	31	17	11	23	15	33	8
świętokrzyskie	8	15	6	3	3	2	7	12	4
warmińsko- -mazurskie	10	10	7	3	3	2	8	7	5
wielkopolskie	19	37	28	14	13	20	13	24	8
zachodnio-pomorskie	9	20	12	4	7	3	7	13	9

*ośrodki, w których ulokowane były uczelnie publiczne bądź niepubliczne i ich filie, liczone raz

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.uczelnie.pl, www.nauka.gov.pl (dane na dzień 01.07.2010).

Od pewnego czasu jednym z popularnych i można rzec – modnych – kierunków studiów w Polsce jest turystyka, która zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 13.06.2006 r. w myśl wyznaczonych standardów formalnie określana jest jako turystyka i rekreacja. Wśród najpopularniejszych kierunków turystyka w roku akademickim 2009/10 plasowała się na szóstym miejscu po: zarządzaniu, informatyce, finansach, pedagogice i administracji, a przed marketingiem. O popularności tej dyscypliny świadczy ogólnopolski ranking liczby kandydatów na jedno miejsce w poszczególnych uczelniach w ostatnich latach (tab. 3). Nie jest to może najlepszy wskaźnik, gdyż wynika on w dużej mierze nie tylko z pozycji uczelni na krajowym rynku edukacyjnym, ale przede wszystkim z liczby oferowanych przez uczelnię miejsc. Niemniej

jednak, jak się wydaje, jest to jedyny i porównywalny dla wszystkich jednostek wskaźnik oddający popularność danego kierunku w Polsce. Ponadto należy pamiętać, że od pewnego czasu w niektórych uczelniach kandydaci mogą rejestrować się po opłaceniu wpisowego na dowolną liczbę kierunków bądź specjalności, co również zaburza stan faktyczny liczby chętnych na dany kierunek.

Tab. 3. Turystyka w rankingu popularności w polskich uczelniach

Rok akademicki	Uczelnia – ośrodek	Kandydat/ 1 miejsce	Miejsce w kraju	Kierunek/specjalizacja
2003/4	SGGW – Warszawa	28,9	1	turystyka i rekreacja
	AWF – Wrocław	8,7	20	turystyka i rekreacja
	Politechnika Białostocka	7,1	37	turystyka i rekreacja
2004/5	UJ – Kraków	31,1	3	zarządzanie i marketing/zarz. w tur.
	SGGW – Warszawa	20,8	5	turystyka i rekreacja
	UAM – Poznań	18,7	9	turystyka i rekreacja
2005/6	SGGW – Warszawa	23,3	3	turystyka i rekreacja
	UJ – Kraków	5,7	46	zarządzanie i marketing/zarz. w tur.
2006/7	SGGW – Warszawa	23,3	4	turystyka i rekreacja
	UAM – Poznań	16,0	11	turystyka i rekreacja
	Politechnika Białostocka	5,9	107	turystyka i rekreacja
2007/8	SGGW – Warszawa	16,2	8	turystyka i rekreacja
	UEK – Kraków	12,9	17	turystyka i rekreacja
	UAM – Poznań	11,8	30	turystyka i rekreacja
	UMK – Toruń	11,4	32	turystyka i rekreacja
2008/9	SGGW – Warszawa	14,0	4	turystyka i rekreacja
	UAM – Poznań	9,6	15	turystyka i rekreacja
	UEK – Kraków	9,1	25	turystyka i rekreacja
2009/10	SGGW – Warszawa	14,1	9	turystyka i rekreacja
	UP – Kraków	10,2		turystyka i rekreacja
	UAM – Poznań	8,6	52	turystyka i rekreacja
	UEK – Kraków	7,1	81	turystyka i rekreacja

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.uczelnie.pl (dane na dzień 01.07.2010), źródła własne.

Tab. 4. Turystyka na krajowym rynku edukacyjnych wśród wyższych szkół wg województw (stan na 01.06.2010 r.)

Ośrodek	Uczelnia
dolnośląskie	
Legnica	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona
	<i>Wyższa Szkoła Zarządzania/Polish Open University</i>
Świdnica	<i>Wyższa Szkoła Technologii Teleinformatycznych</i>
Wałbrzych	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. A. Silesiusa
Wrocław	Akademia Wychowania Fizycznego
	<i>Dolnośląska Szkoła Wyższa Edukacji Towarzystwa Wiedzy Powszechnej</i>
	<i>Szkoła Wyższa Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania</i>
	Uniwersytet Ekonomiczny
	<i>Wrocławska Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej „HORYZONT”</i>
	<i>Wyższa Szkoła Bankowa</i>
	<i>Wyższa Szkoła Edukacja w Sporcie</i>
	<i>Wyższa Szkoła Handlowa</i>
	<i>Wyższa Szkoła Zarządzania „Edukacja”</i>
kujawsko-pomorskie	
Brodnica	<i>Wydział Zamiejscowy Społecznej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi</i>
Bydgoszcz	<i>Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa</i>
	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
	<i>Wyższa Szkoła Gospodarki</i>
	Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu
	<i>Zamiejscowy Wydział Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu</i>
Toruń	<i>Toruńska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości</i>
	Uniwersytet Mikołaja Kopernika
	<i>Wyższa Szkoła Bankowa</i>
	<i>Wyższa Szkoła Kultury Społecznej i Medialnej</i>
Włocławek	<i>Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa</i>
	<i>Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna</i>
lubelskie	
Biała Podlaska	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Papieża Jana Pawła II
	Zamiejscowy Wydział Wychowania Fizycznego AWF w Warszawie
Chełm	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
Kazimierz Dln.	Kolegium Sztuk Pięknych UMCS

Lublin	UMCS
	Uniwersytet Przyrodniczy
	<i>Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji</i>
	<i>Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza</i>
Ryki	<i>Lubelska Szkoła Wyższa</i>
Zamość	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. S. Szymonowica
	Wydział Nauk Rolniczych Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie
lubuskie	
Gorzów Wlkp.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
	Zamiejscowy Wydział Kultury Fizycznej AWF w Poznaniu
Sulechów	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
Zielona Góra	Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu
łódzkie	
Łódź	<i>Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna</i>
	Uniwersytet Łódzki
	<i>Wyższa Szkoła Edukacji Zdrowotnej i Nauk Społecznych</i>
	<i>Wyższa Szkoła Pedagogiczna</i>
	<i>Wyższa Szkoła Studiów Międzynarodowych</i>
	<i>Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa</i>
Piotrków Trybunalski	<i>Punkt Informacyjno-Rekrutacyjny Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi</i>
	<i>Wyższa Szkoła Handlowa im. króla S. Batorego</i>
małopolskie	
Chrzanów	<i>Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Marketingu</i>
Kraków	Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica
	Akademia Wychowania Fizycznego im. B. Czecha
	<i>Krakowska Akademia im. F. Modrzewskiego</i>
	<i>Małopolska Wyższa Szkoła Zawodowa im. Józefa Dietla</i>
	Uniwersytet Ekonomiczny
	Uniwersytet Jagielloński
	Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN
	<i>Wyższa Szkoła Ekonomii i Informatyki</i>
	<i>Wyższa Szkoła Ubezpieczeń</i>
	<i>Wyższa Szkoła Zarządzania/The Polish Open University</i>
Nowy Sącz	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
	<i>Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości</i>

Nowy Targ	Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
Sucha Beskidzka	<i>Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii</i>
Tarnów	<i>Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna</i>
	<i>Wydział Zamiejscowy W.S. Biznesu/National Louis University</i>
mazowieckie	
Ciechanów	<i>Wydział Akademii Humanistycznej im. A. Gieysztora w Pułtusk</i>
Gostynin	<i>Wydział Zamiejscowy W.S. Turystyki i Hotelarstwa w Łodzi</i>
Legionowo	<i>Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Techniczna im. W. Sikorskiego</i>
Płock	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
Pruszków	<i>Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. H. Konopackiej</i>
Pułtusk	<i>Akademia Humanistyczna im. A. Gieysztora</i>
Radom	<i>Prywatna Wyższa Szkoła Ochrony Środowiska</i>
	<i>Spoleczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania</i>
	<i>Wyższa Szkoła Biznesu im. bp. J. Chrapka</i>
	<i>Wyższa Szkoła Handlowa</i>
	<i>Wyższa Szkoła Nauk Społecznych i Technicznych</i>
Siedlce	Akademia Podlaska
Sochaczew	<i>Wyższa Szkoła Zarządzania i Marketingu</i>
Warszawa	Akademia Wychowania Fizycznego im. J. Piłsudskiego
	<i>ALMAMER Wyższa Szkoła Ekonomiczna</i>
	<i>OLYMPUS Szkoła Wyższa im. R. Kudlińskiego</i>
	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
	Szkoła Główna Handlowa
	<i>Szkoła Wyższa Przymierza Rodzin</i>
	<i>Uczelnia Warszawska im. M. Skłodowskiej-Curie</i>
	<i>Wszechnica Polska – Szkoła Wyższa Towarzystwa Wiedzy Powszechnej</i>
	<i>Wyższa Szkoła – Edukacja w Sporcie</i>
	<i>Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania</i>
	<i>Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Informatyczna</i>
	<i>Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania</i>
	<i>Wyższa Szkoła Handlu i Finansów Międzynarodowych im. F. Skarbka</i>
	<i>Wyższa Szkoła Hotelarstwa, Gastronomii i Turystyki</i>
	<i>Wyższa Szkoła Organizacji Turystyki i Hotelarstwa</i>
	<i>Wyższa Szkoła Turystyki i Języków Obcych</i>
<i>Wyższa Szkoła Turystyki i Rekreacji im. M. Orłowicza</i>	
<i>Wyższa Szkoła Zarządzania i Prawa im. H. Chodkowskiej</i>	

opolskie	
Opole	Politechnika Opolska
	Wydział Ekonomiczny Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu
podkarpackie	
Jarosław	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. ks. B. Markiewicza*
Jasło	<i>Podkarpacka Szkoła Wyższa im Bł. Ks. W. Findysza</i>
Krosno	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
Przemyśl	Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska
Rzeszów	Uniwersytet Rzeszowski
	<i>Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania</i>
	<i>Wyższa Szkoła Inżynieryjno-Ekonomiczna</i>
Sanok	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. J. Grodka
Stalowa Wola	<i>Wyższa Szkoła Ekonomiczna</i>
Tarnobrzeg	<i>Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. S. Tarnowskiego</i>
podlaskie	
Białystok	Politechnika Białostocka
	<i>Wyższa Szkoła Ekonomiczna</i>
	<i>Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania</i>
	<i>Wyższa Szkoła Menedżerska</i>
	<i>Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego i Turystyki</i>
Łomża	<i>Wyższa Szkoła Agrobiznesu</i>
Siemiatycze	<i>Nadbużańska Szkoła Wyższa</i>
Suwałki	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
	<i>Wyższa Szkoła Suwalsko-Mazurska im. Jana Pawła II</i>
pomorskie	
Człuchów	<i>Wydział Zamiejscowy WSP Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Warszawie</i>
Gdańsk	Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. J. Śniadeckiego
	<i>Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna</i>
	Uniwersytet Gdański
	<i>Wyższa Szkoła Bankowa</i>
	<i>Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa</i>
	<i>Wyższa Szkoła Zarządzania</i>
Gdynia	<i>Pomorska Wyższa Szkoła Humanistyczna</i>
	<i>Wydział Ekonomii i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku</i>
	<i>Wyższa Szkoła Komunikacji Społecznej</i>

Słupsk	Akademia Pomorska
	<i>Wyższa Hanzeatycka Szkoła Zarządzania</i>
Sopot	<i>Europejska Szkoła Hotelarstwa, Turystyki i Przedsiębiorczości</i>
śląskie	
Bielsko-Biała	<i>Wyższa Szkoła Bankowości i Finansów</i>
	<i>Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna</i>
Chorzów	<i>Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości im. K. Goduli</i>
	<i>Wydział Zamiejscowy Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu</i>
Częstochowa	<i>Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Turystyki</i>
Dąbrowa Górnicza	<i>Wyższa Szkoła Biznesu</i>
Gliwice	<i>Gliwicka Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości</i>
Katowice	Akademia Ekonomiczna im. K. Adamickiego
	Akademia Wychowania Fizycznego im. J. Kukuczki
	<i>Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa im. W. Korfantego</i>
	Uniwersytet Śląski
	<i>Wyższa Szkoła Zarządzania Marketingowego i Języków Obcych</i>
Sosnowiec	<i>Wyższa Szkoła Humanitas</i>
Ustroń	<i>Wyższa Szkoła Inżynierii Dentystycznej i Nauk Humanistycznych im. prof. Meissnera</i>
Zawiercie	<i>Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania</i>
Żywiec	<i>Beskidzka Wyższa Szkoła Umiejętności</i>
świętokrzyskie	
Kielce	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. J. Kochanowskiego
	<i>Wsztechnica Świętokrzyska</i>
	<i>Wyższa Szkoła Ekonomii i Prawa im. prof. E. Lipińskiego</i>
	<i>Wyższa Szkoła Umiejętności</i>
warmińsko-mazurskie	
Elbląg	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
Ełk	<i>Wydział Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku</i>
Olsztyn	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
wielkopolskie	
Gniezno	<i>Gnieźnieńska Wyższa Szkoła Humanistyczno-Menedżerska „Milenium”</i>
Kalisz	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Prezydenta S. Wojciechowskiego
Konin	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
Leszno	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. J.A. Komeńskiego

Piła	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. S. Staszica
	<i>Wyższa Szkoła Biznesu</i>
	Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu
Poznań	Akademia Wychowania Fizycznego im. E. Piaseckiego
	Uniwersytet Ekonomiczny
	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
	Uniwersytet Przyrodniczy
	<i>Wielkopolska Wyższa Szkoła Turystyki i Zarządzania</i>
	<i>Wydział Zamiejscowy Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie</i>
	<i>Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa</i>
	<i>Wyższa Szkoła Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej</i>
	<i>Wyższa Szkoła Handlu i Usług</i>
	<i>Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii</i>
	<i>Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa</i>
	<i>Wyższa Szkoła Zawodowa „Kadry dla Europy”</i>
zachodniopomorskie	
Koszalin	<i>Wydział Zamiejscowy Społecznej W. S. Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi</i>
Szczecin	<i>Szczecińska Szkoła Wyższa Collegium Balticum</i>
	Uniwersytet Szczeciński
	<i>Wydział Zamiejscowy Wyższej Szkoły Edukacji i Terapii w Poznaniu</i>
	<i>Wyższa Szkoła Bankowa</i>
	<i>Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Turystyczna</i>
	<i>Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej</i>
	<i>Wyższa Szkoła Integracji Europejskiej</i>
	<i>Wyższa Szkoła Zawodowa „OECONOMICUS” PTE</i>

kursywą wpisano nazwy uczelni niepublicznych

* W grudniu 2010 r. uczelnia zmieniła nazwę na Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. Ks. Bronisława Markiewicza

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.uczelnie.pl> (dane na dzień 01.07.2010).

W zakresie turystyki kształcą się studenci w Polsce w 75 ośrodkach na 183 uczelniach, w tym 63 państwowych (tab. 4). Edukacja na kierunku „turystyka i rekreacja” odbywa się w 83 uczelniach zarówno państwowych, jak i niepublicznych (ryc. 1). Turystyka prowadzona jest także w ramach wydziałów o tej nazwie, bądź w podstawowych jednostkach o innym profilu. Do wydziałów, przy których najczęściej afiliowana jest turystyka, należą dziedziny związane z ekonomią, wychowaniem fizycznym, naukami o Ziemi (gdzie lokowana jest geografia), stosunkami międzynarodowymi, administracją i zarządzaniem czy marketingiem. Turystyka funkcjonuje także w ramach różnych kierunków studiów (tab. 5).

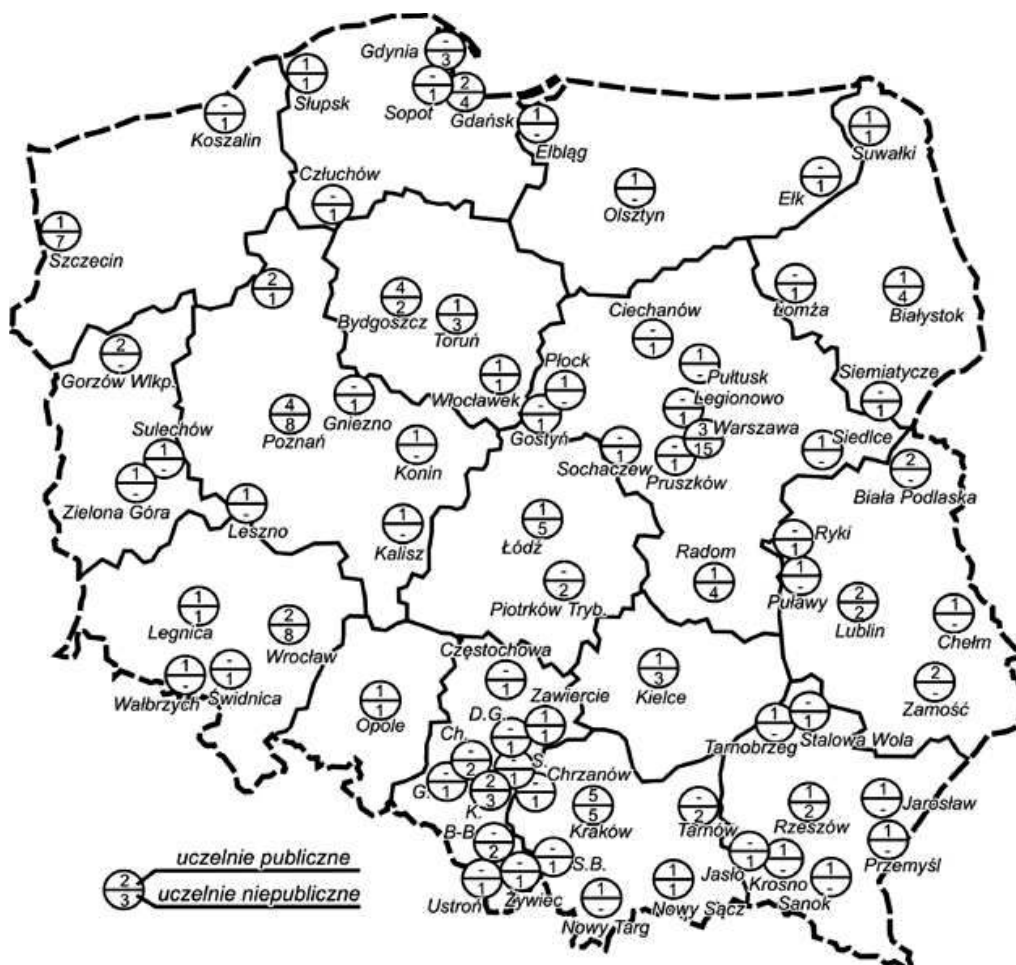
Tab. 5. Zestawienie kierunków ze specjalizacjami z turystyki

archeologia	ochrona środowiska
bezpieczeństwo narodowe	pedagogika
administracja	politologia
etnologia	przedsiębiorczość i zarządzanie*
ekonomia	rolnictwo
ekonomia i zarządzanie*	socjologia
geografia	stosunki międzynarodowe
gospodarka przestrzenna	towaroznawstwo
gospodarka turystyczna*	zarządzanie
finanse i rachunkowość	zarządzanie i marketing*
filologia	zarządzanie i inżynieria produkcji*
kulturoznawstwo	

* w oficjalnym wykazie MNiSW (z 2006 r.) tak ujęte nazwy kierunków nie występują

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.uczelnie.pl, www.nauka.pl (dane na dzień 01.07.2010).

Ryc. 1. Rozmieszczenie uczelni prowadzących studia na kierunku turystyka i rekreacja, w tym ośrodki zamiejscowe, bez uczelni w likwidacji (stan na 01.06.2010)

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.uczelnie.pl, www.nauka.pl.

Prawdziwą rewią bądź jak kto woli: koncertem życzeń z zakresu turystyki, są specjalizacje (123 – stan w roku akademickim 2009/10) prowadzone w ramach wydziałów lub kierunków. Z jednej strony są to pojedyncze albo rzadko spotykane u nas w kraju, bardzo ukierunkowane specjalizacje, takie jak animacja turystyki lotniczej, archeologia turystyczna, dietetyka w turystyce i rekreacji, język rosyjski (angielski) w turystyce, pedagogika sportu, rekreacji i turystyki, socjologia turystyki, *wellness* (medycyna alternatywna) i *spa* (leczenie wodą). Z drugiej strony, bardzo często oferowane są specjalności w różnorodnym, choć zbliżonym, ujęciu pojęciowym, jak m.in. agroturystyka, ekonomika turystyki, gospodarka turystyczna, organizacja bądź obsługa ruchu turystycznego, turystyka międzynarodowa, zarządzanie w turystyce czy krótko – turystyka.

Ryc. 2. Turystyka jako specjalność w uczelniach publicznych i ich filiach (stan na 30.06.2010)

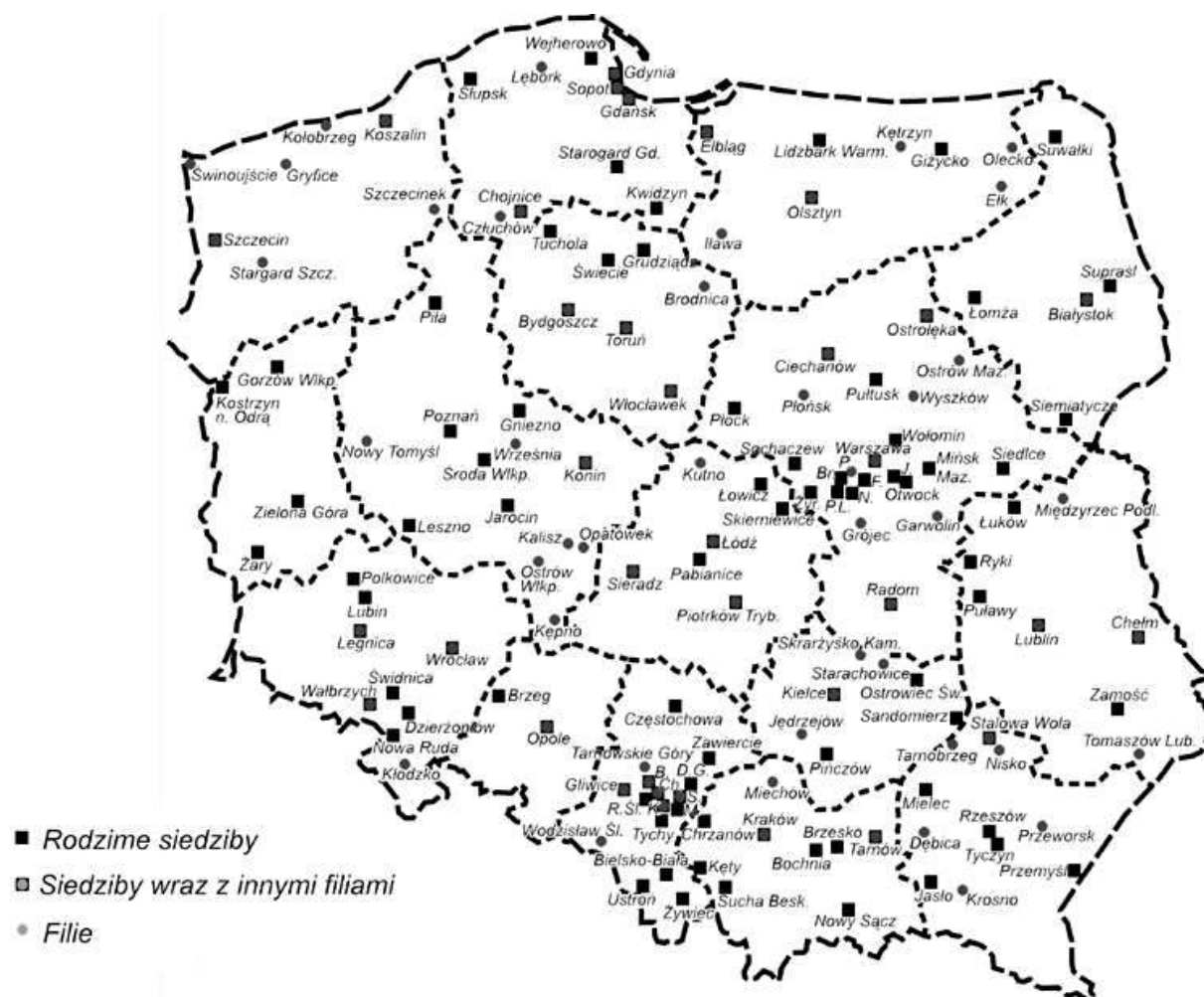
B. – Bytom
Br. – Brwinów
Ch. – Chorzów
D.G. – Dąbrowa Górnicza
F. – Falenty

J. – Józefów
K. – Katowice
M. – Mysłowice
N. – Nadarzyn
P. – Pruszków

P.L. – Podkowa Leśna
R.Śl. – Ruda Śląska
S. – Sosnowiec
Żyr. – Żyrardów

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.uczelnie.pl, www.nauka.pl.

Ryc. 3. Turystyka jako specjalność w uczelniach niepublicznych i ich filiach (stan na 30.06.2010 r.)

B. – Bytom

Br. – Brwinów

Ch. – Chorzów

D.G. – Dąbrowa Górnicza

F. – Falenty

J. – Józefów

K. – Katowice

M. – Mysłowice

N. – Nadarzyn

P. – Pruszków

P.L. – Podkowa Leśna

R.Śl. – Ruda Śląska

S. – Sosnowiec

Żyr. – Żyrardów

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.uczelnie.pl, www.nauka.pl.

Analizując przestrzenne rozmieszczenie uczelni prowadzących studia w zakresie turystyki, tak w grupie uczelni państwowych (ryc. 2), jak i niepublicznych (ryc. 3), można stwierdzić, że największe możliwości studiowania turystyki lub dziedzin z nią związanych (rekreacji, hotelarstwa) reprezentowały uczelnie województw z dużymi ośrodkami, tj. mazowieckie (31 uczelni), wielkopolskie (19), małopolskie (17), śląskie (16). Zdecydowanie mniejsze możliwości studiowania turystyki oferowały uczelnie województw: opolskiego (dwie), warmińsko-mazurskiego (trzy) i lubuskiego (cztery). Ta popularność turystyki bierze się z kilku faktów, m.in. z:

- przejścia turystyki jako indywidualnej formy rekreacji w formę rekreacji masowej,
- rozwoju szeroko rozumianego sektora usług w tzw. obecnie przemysł turystyczny,
- nowych wyzwań w zakresie zrównoważonego rozwoju regionów turystycznych,
- pragmatycznych określeń wynikających z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej i włączenia uznawania kwalifikacji związanych z zawodem (przewodnik turystyczny) lub działalnością (pilot wycieczek) w zakresie turystyki,

- lansowanej do 2015 r. strategii w zakresie współpracy i promocji turystycznej Polski oraz kształtowania jej wizerunku jako kraju atrakcyjnego turystycznie.

Jednak rodzi się pytanie, czy i w jakim stopniu celowa jest dziś tak duża „produkcja” absolwentów turystyki. Czy celowym jest tworzenie nowych kierunków i specjalizacji? Na ile jest to celowe i racjonalne, zweryfikuje najbliższa przyszłość, m.in. poprzez poziom praktycznego przygotowania absolwentów do zawodu i znalezienia się ich na konkurencyjnym rynku w zakresie nie tylko wyuczonych specjalizacji.

Studies in the Field of Tourism and Higher Education System in Poland

In recent years, many universities have experienced decline in recruitment. This is due to decrease of birth rate of the late 80's and 90's and the increasing number of private higher education institutions, which allow payable studying. In the academic year 2009/10 1.9 million students in Poland were studying at 456 universities, including 131 public and 325 private ones. 41 state higher education institutions used name of university, of which 18 were humanities universities, and 23 so-called adjectival. 36 universities had the status of the academy. The others were polytechnics departmental universities and state schools of higher professional education.

Among the most popular fields of study Tourism and recreation took 6th place among the 125 in total, as indicated by the number of candidates for 1 place. Students are trained in the field of tourism in 75 municipalities in Poland at 183 universities, including 63 state ones. Tourism also occurs as 123 specializations in the various fields of study. It is found in the fields with similar educational profile, but also as rare and highly focused specializations. The most of universities educating in the field of Tourism and Recreation or related fields are in mazowieckie (31 universities), wielkopolskie (19), małopolskie (17) and śląskie (16) voivodeships. The smallest numbers of colleges offer such voivodeships as: opolskie (2), warmińsko-mazurskie (3) and lubuskie (4).

The popularity of this field is caused by the spread of mass tourism and rapid development of regions and sector of tourism services. An Important reason is also raising the professional qualifications and strategy for the promotion of Poland as a country attractive for tourists. However, the question arises, how useful it is to educate so many specialists in the field of tourism and whether the level of their education would allow them to find their place on a competitive labour market?